

Ze sbírky Bartoliho.

KRÁLOVNA ANGLICKÁ

TRAGÉDIE

OSOBY

Královna
Hrabě Sex
Kněžna Lucinda
Kapitán Generál
Delia, komorná Kněžny
Stoppino či Cola, sluha Hraběte
Zanni, sluha Kněžny
Trappola či Pulcinella,
strážce zahrady a vězení
Baggolino
Ubaldo Lanterni *rádcové*
Pandolfo Baccelli
Kníže Dauphin
Dvůr Královny
Páže

307

SCÉNÁŘE

POTŘEBNÉ REKVIZITY

Papírová hlava, která se podobá Hraběti
Maska pro Královnu a plášť
Pistole
Stuha
Svazek klíčů
Mísa
Trůn pro královnu
Zlatý řetěz pro sluhu
Směšný oděv pro téhož
Dopisy a žádosti
Papír a kalamář
Stolek a zvonek
Dva stříbrné svícny se svíčkami
Klíč pro Královnu

DĚJSTVÍ PRVNÍ

1. scéna

Hrabě se sluhou, noc

Hrabě říká, že než se půjde poklonit Královně, aby jí podal zprávu o vítězství nad Španěly, chce vstoupit do zahrady kněžny Lucindy, aby ji spatřil; vypravuje o své lásce, jak před časem miloval Královnu, ale když ona jeho lásku neopětovala, zamiloval se do Kněžny. Vyzývá sluhu, aby řekl, co si myslí, zda k ní má jít či ne, protože si není jist, zda mu princezna, jako vysoce postavená osoba, zachovala svou náklonnost; ten radí Hraběti, aby vstoupil do zahrady a neobával se žádného nebezpečí, když je noc; Hrabě říká, že nemá obavy, ať už hlídá, a odejde; na scéně zůstane sluha a říká, že ve službě pánům se musí snášet nepohodlí, lehne si na zem, aby se vyspal; a v tu chvíli

2. scéna

Trappola a Cola

Trappola vyjde z brány zahrady; říká, že neví, co si počít, zda má zavřít či ne; pro pohodlí Královny by měl zavřít, když se chce koupat, Kněžna chce, aby nechal otevřeno, nebo že ho zabije. V tu chvíli se Colovi cosi zdá a řekne: prásk, prásk, támhle je arkebuza. Trappola dostane strach, upadne přes Colu a diví se, že v těchhle místech jsou lidé, když je sem vstup zakázán; tu Trappola narazí na Colu, dělají noční lazzi; tu se ze zahrady ozve výstřel z arkebuzy, oni jej slyší a utečou; Cola spí dále.

3. scéna

Tři neznámí lidé, Hrabě, Královna a Cola

Přicházejí tři, prchají s maskami na tvářích, pronásledováni Hrabětem a Královnou, která řekne Hraběti, aby je už dále nepronásledoval; ptá se ho, kdo je. Hrabě se nechce dát poznat, Královna mu děkuje, ať je kdo je, žádá ho, aby řekl své jméno, Hrabě prosí, aby ho nenutila, ona, že chce odměnit jeho zásluhu, on děkuje, ona se ptá, zda nebyl zraněn, on řekne, že do levé ruky, ona mu dá stu-

hu, aby si ji zavázal, poděkuje mu a vstoupí do paláce, Hrabě zavolá Colu, který se probudí celý vyděšený, on mu spílá, že usnul, lazzi probouzení, odejdou.

4. scéna

Trappola, den

Trappola říká, že kdyby Královna věděla, že nezavřel zahradu, dala by ho oběsit, proto má veliký strach a vrátí se do zahrady.

5. scéna

Dauphin a Cola

Cola vypravuje Dauphinovi, co se stalo minulé noci, Dauphin mu poroučí, aby zatloukl na dveře Kněžny; v tu chvíli

6. scéna

Delia, služebná Kněžny, Dauphin a Cola

Delia odpoví, vyznávají si lásku s Colou, slibují si manželství, zavolá Kněžnu; Dauphin jí pak svěří, že miluje Královnu; ona mu řekne, že své city obrátil správným směrem, nabídne, že mu pomůže, když to bude možné; Dauphin přijme její slib, prosí ji, aby se přičinila a naklonila mu Královnu, ona slíbí, skládají si poklony, Cola vyznává lásku Kněžně, ona předstírá, že mu nerozumí, nakonec dělá, že ho pochopila, řekne, že bude jeho city opětovat, aby přistoupil blíže a políbil jí ruku, dá mu políček a hrozí mu, pošle ho pryč, zůstane na scéně a plane láskou k Hraběti; v tu chvíli

7. scéna

Kněžna a Hrabě

Vyznávají si lásku, ona se mu svěří, že s Knížaty, svými bratry, ukládala v noci Královně o život, aby mohla být korunována ona, že anglická koruna patří jí

a až ji zase slavně získá, stane se jeho chotí, měl by se tedy také zapojit do spiknutí, které je i v jeho zájmu, protože až bude Královna mrtva, stane se jako nejbližší příbuzná následnicí, tím spíše, že Královna je tyranka a že její otec byl bratr předešlého Krále, Královnina otce, který proti jejímu otci, jenž podlehl přesile, zahájil nespravedlivou válku, a tak uzurpoval královskou moc; až bude Královna mrtva, získá znovu to, co jí patří. Když Hrabě vidí její hněv, přetvařuje se před ní a říká, že udělá, co si bude přát, že však napíše Knížatům, jejím bratřím, aby přišli, ona říká, že již jsou tu, aby se však jako zasvěcenec s nimi nesetkal, že pak vše vykonají snadněji než kdokoli jiný; Kněžna spokojena odejde do domu, Hrabě zůstane na scéně, děkuje nebi, že mu poskytlo příležitost bránit tak vysoce postavenou paní jako je Královna, že jí zůstane věrný a raději upustí od lásky ke Kněžně a odejde.

8. scéna

Ubaldo, Pandolfo, Kapitán, Královna a dvůr

Královna přichází opřena o Kapitánovo rameno; usedne na trůn, vypravuje o nebezpečí minulé noci, zmiňuje se, že se Hrabě nevrací, žádá o radu. Pandolfo uvádí příklad koně Alexandra Velikého, na němž bylo navěšeno tolik ozdob, že nedovolil, aby na něm někdo jezdil; Ubaldo říká, že by se měla na zločince vypsat odměna; Kapitán říká, že o Hraběti nejsou žádné zprávy, protože válka se protahuje; v tu chvíli

9. scéna

Cola a předešlí, pak Hrabě

Cola dělá lazzi uctivosti, přistoupí, chce mluvit s Královnou, chce políbit její sukni a zdvihá ji výše, než se patří; říká, že se Hrabě Sex vrátil jako vítěz nad Španěly, Královna poroučí, aby za tuto zprávu dostal nové šaty, nechá mu dát zlatý řetěz, když samou radostí chce Královnu políbit, Ubaldo a ostatní ho odstrčí, což se několikrát opakuje; nakonec Královna poroučí Pandolfovi, aby sešel na nádvoří, že chce vidět Hraběte, jenž přichází a padá na kolena, Královna ho vítá z boje, žádá zprávu o válce, on jí vypravuje o vítězství, ona mu udělí titul Generálního Guvernéra, poručí Ubaldovi, aby sepsal patent, vyzve všechny,

aby se vzdálili, a Královna zůstane na scéně s Hrabětem; Královna se ptá, kdy se vrátil, ale aby jí řekl pravdu, on říká, že minulé noci se právě zde vylodil, ona říká, že je prolhaný, soudí, že se zamiloval, on že ne, nakonec jí chce vyjavit svou lásku, vyruší je Kněžna; v tu chvíli

10. scéna

Kněžna, Královna a Hrabě

Kněžna přichází popřát Královně dobrý den, ona řekne, aby odešla, že chce mluvit s Hrabětem, Kněžna odchází a dívá se na Hraběte, pojme podezření, že se Hrabě přiklonil ke Královně, nedbá, mluví dále; než se vše vyzradí, přichází Ubaldo.

11. scéna

Ubaldo a předešlí

Ubaldo s patentem, kalamářem a perem, Královna vidí, že v rozhovoru nemůže pokračovat, podepíše, když sestupuje s trůnu, řekne Hraběti: Promluvíme si v příhodnější chvíli; když odchází, poznává stuhu, kterou minulé noci dala Hraběti na ovázání ruky, podivuje se, řekne, že by tomu chtěla rozumět a odejde v doprovodu dvora.

12. scéna

Kněžna sama

Kněžna s dopisem v ruce hraje scénu žárlivosti, že viděla Hraběte mluvit s Královnou, přesto ho miluje a chce se jí pomstít; v tu chvíli

13. scéna

Cola a Kněžna

Vejde a popěvuje si, říká, že jeho pán se stal generálem atd., zdraví Kněžnu, ona

se ptá, proč se nepřišel poklonit dříve, on odpoví, že v jejích pokojích byl Markýz, ona řekne, že mohl stejně vstoupit, on dělá lazzi a po krátkém rozhovoru mu kněžna odevzdá dopis, aby ho odnesl jejím bratřím, ale ať ho nikomu neukazuje.

14. scéna

Cola, Baggolino a Trappola

Nadzvednou závěs a vejdou. Cola je oblečen jako urozený pán s řetězem na krku, Baggolino a Trappola dělají lazzi, rozhodnou se, že mu řetěz ukradnou, budou tvrdit, že jsou jeho komorníci, že ho chtějí svléci a obléci mu lepší šaty; zůstane ve svých šatech, natlučou mu, končí dějství.

DĚJSTVÍ DRUHÉ

1. scéna

Baggolino a Cola

Cola vidí Baggolina, chce od něho své věci, on si z něho střílí, že dostane nový výprask, on mu namíří pistoli na břicho, Baggolino má strach, odejde; v tu chvíli

2. scéna

Cola a Hrabě

Hrabě se stuhou křičí na Colu, že slouží tak nedbale; Cola hledá výmluvy, že se šel podívat, jestli už na pistoli vyryli jméno Hraběte, Hrabě omluvy nepřijímá, nechce pistoli, dá mu stuhu, aby ji uložil do dobře uzamčené skříňky mezi jeho nejdražší věci a aby ji nikomu neukazoval, odejde do paláce, na scéně zůstane Cola; v tu chvíli

3. scéna

Kněžna a Cola

Kněžna vidí, jak Cola tyto věci schovává do kalhot, Kněžna se ptá, co to je, on říká, že je to košile, Kněžna, že se chce podívat, vidí, že je to stuha, ptá se čí, žádá ji, on odmítá, nakonec mu Kněžna sebere oboje, on prosí, aby mu věci vrátila, ona hrozí, že ho zabije, postrašený uteče dovnitř, Kněžna odejde.

4. scéna

Královna, Hrabě a Páže

Hrabě se diví, že si s ním Královna přeje mluvit, ptá se, proč je tak smutná, aby mu otevřela své srdce, ona odpovídá dvojsmyslně a naznačuje mu, že ho miluje, on naznačuje, že jí nerozumí, ona, že když nerozumí, co se mu řekne prózou, musí mu to dát najevo veršem, poručí, aby se zpívalo: zpívá se arietta, v níž milenec vyznává lásku; ona se ptá, jak se mu píseň líbí, on odpovídá, že se nesluší vyznávat lásku vysoce postaveným osobám, které soudí podle zásluh, ona říká, že ano a že láska vyrovnává rozdíly stavu; Hrabě váhá, ona se odhodlá dát najevo svou vášeň, Hrabě, že v takových věcech se Královny nesvěřují svým poddaným, zdráhá se; v tu chvíli

5. scéna

Kněžna a předeší

Kněžna se stuhou na ruce se přichází poklonit Královně, která ji hněvivě posílá pryč, protože si všimla stuhy, je rozhořčena, ale mlčí, nakonec jí Hrabě vyzná lásku, že pro ni plane již pět let, ale nikdy se jí neodvážil vyznat své city, ona řekne, aby mlčel a aby byl do tří dnů za hranicemi jejího Království, diví se jeho opovázlivosti, že by mu vzala život, kdyby to jeho služby Koruně dovolovaly, aby však odejel a nepokoušel se odporovat, on v rozpacích zůstává na scéně, ona se nad ním ustrne, že si nepřeje, aby odejel, protože ho nesmírně miluje; a v tu chvíli

6. scéna

Ubaldo a Královna

Klaní se, Královna se ptá na žádosti, on říká: je jich mnoho, ona neodpovídá, vyptává se, jak je u dvora oblíben Hrabě Sex, ale aby mluvil pravdu, on odpoví, že Hraběte mají všichni rádi, ona se pootočí stranou a řekne: dáme ho zavolat před dvůr; pošle pryč Ubalda, řekne mu, aby seřadil žádosti, v tu chvíli

7. scéna

Královna, Dauphin a Kněžna

Dauphin se přichází poklonit Královně a říká, že si Kněžna přeje, aby se Hrabě Sex stal jejím manželem, bude-li s tím souhlasit; ona se s údivem vyptává, zda se u dvora přihodilo něco nového, on odpoví, že nikoli, ona řekne, že nesmí uniknout trestu, kdo uráží Královny, on řekne, že považoval Hraběte za věrného poddaného, ona řekne: dá-li se říci, že je věrný ten, kdo kuje pikle proti svému vladaři. Dauphin řekne, že za věrného lze považovat toho poddaného, který vícekrát nasadil svůj život, aby svému Králi uchoval korunu, ona aby mlčel, děkuje nebi, že se narodila pro tak vysoké postavení, pak položí Kněžně otázku, jaké nároky si činí na Hraběte; odpoví: stejné nároky jako sama Královna. Jak to? Kněžna: miluje ho. Královna se rozhoří, nařídí jí, aby o něčem takovém ani nemluvila, Kněžna, že její vůli nelze zlomit, že ho chce milovat, Královna povstane, hrozí jí, na odchodu pronese: láska musí stranou, odejde; Kněžna, že Královně nestačí, že kraluje bez práva na trůn, že jí chce ještě uloupit i milence, řekne, že se pomstí, odejde.

8. scéna

Hrabě a Cola

Hrabě vyhrožuje sluhovi, že ho zničil a že ho za to zabije, sluha prosí, aby vyslechl jeho vysvětlení, on aby mlčel, zeptá se na stuhu, on řekne, že mu ji Kněžna sebrala a hrozila, že ho zabije, Hrabě, že měl zemřít, že proto musí odejít ze země, ale rozhodne se, že neodejde, i když je Královna krutá, on zůstane věrný; sluha se ptá, jestli chce, aby o tom vyprávěl Královně; on řekne, že ne, že

půjde sám do jejích pokojů, protože noc je už blízka, ať se stane, co se stát má; odejde nařikaje na svůj osud.

9. scéna

Baggolino sám

Baggolino se dvěma svícny upravuje stůl, aby se na něm mohlo psát; když všechno připraví, sám se posadí, aby si také napsal žádost, jsou v ní chyby, chce odloupat vosk a strhne svícen; v tu chvíli

10. scéna

Ubaldo, Královna a dvůr

Ubaldo čte žádost Hraběte, který se chce stát Kapitánem tělesné stráže Její Výsosti Královny, ona ji vezme a roztrhá, zatímco čte další žádost pana N. o rozsouzení pře, Královna ji roztrhá, poručí všem, aby se vzdálili, že se cítí unavena a chce si odpočinout; když odejdou, usne v židli; v tu chvíli

11. scéna

Hrabě a Královna

Vidí spící Královnu, promlouvá o její kráse; na konec svého monologu řekne: ó, milovaná krásu, kdybych byl vámi milován; ona ze sna odpoví: Já miluji, já zbožňuji; on se nesměle skryje. Královna pokračuje: kdo by mluvil jinak . . . zatímco se k ní přiblíží a chce ji spící políbit; v tu chvíli

12. scéna

Hrabě, Královna, Kněžna, dvůr

Kněžna s pistolí v ruce vystřelí na Královnu, Hrabě jí strhne ruku, rána jde do vzduchu, vytrhne jí pistoli z ruky, Královna se probudí, Kněžna již prchla, Dvo-

řané příběhnou přivolání hlukem, Královna ho dá zatknout, protože pistole je v jeho ruce, vyčítá mu a rozhořčeně odejde s Dvořany, Hrabě odchází do vězení.

13. scéna

Kapitán, Trappola, Cola a Baggolino

Přicházejí a zatýkají Colu, který zatím pro sebe mluví o tom, jak jeho pánovi všechno vychází, protože před chvílí vešel ke Královně, zatýkají ho jako sluhu Hraběte, on se ptá proč, oni že chtěl zavraždit Královnu, on se brání, Kapitán ho dá prohledat a najde u něho dopis adresovaný Knížecím Jasnostem, ptá se, co je to za dopis, on říká, že je to lístek od pradleny, Kapitán odnáší dopis Královně, poručí, aby ho hlídali, dokud se nevrátí; v tu chvíli

14. scéna

Trappola a předešlí

Cola se chce pomstít za šaty, že je bude žalovat, on prosí, oni nic, po dlouhém dohadování Cola předstírá, že si musí zavázat botu, chytí Trappolu a Baggolina za nohy, podtrhne jim je, oni upadnou, on utíká, končí dějství druhé.

DĚJSTVÍ TŘETÍ

1. scéna

Hrabě ve vězení a Královna

Hrabě si naříká, jak jsou Dvořané proradní, v tu chvíli vejde Královna maskovaná, ptá se Hraběte, proč je uvězněn, on, protože je bez viny a protože je mezi Dvořany, ona řekne, že mu přišla pomoci a osvobodit ho, on děkuje, říká, aby se o něho nestarala, ona ho prosí; řekne, že se nechce vzpírat svému osudu, že skončí svůj krutý život, vzdechne a řekne: ó, má krásná Královno; se zářivýma

očima; na druhé straně i za maskou vidí její krásu, musí ji považovat za Venuši, Královna se jí možná podobá, ona že mu připomíná tu ženu, kterou minulé noci bránil v zahradě, pak ji prosí, aby odkryla svou tvář; ona že ji odkryje, dříve však ať přijme klíč, kterým si může otevřít vězení a odejít; on odmítá, ona že nechce vidět jeho mrtvolu, aby se sebral a uprchl; on ji uchopí, znovu ji prosí, aby odhalila svou tvář, ona říká, že její tvář by mu nahnala hrůzu, on říká, že nebeská krása hrůzu nahnat nemůže, ona mu znovu odpovídá, nakonec se odhalí, on když ji spatří, padne na kolena a vykřikne, že je příliš laskavá; ona nechť bez váhání otevře vězení a prchne; on že nikoli, že chce zemřít, aby si v životě nemohl nic vyčítat, hodí klíč do studny, vzdálí se Královně z očí; ona řekne, že jinak ho nemůže zachránit, ale že udělá vše, aby nezemřel.

2. scéna

Hrabě a Cola

Hrabě jde k oknu, kam ho zavolal Cola, sejme si falešné vousy, zdraví pána, vyptává se, jak to s ním dopadne, on řekne, že mu bude utáta hlava, Cola pláče; pak řekne, aby napsal poslední vůli a něco mu odkázal kromě jeho plátu, Hrabě mu odkáže čtyři sta dublonů a statek, pak mu dá dopis, aby ho odnesl Kněžně Lucindě a aby jí řekl tato slova: Hrabě Sex vám pokaždé pistole z rukou nevytrhne; Cola se odporoučí a Hrabě odejde.

3. scéna

Královna a Ubaldo

Ubaldo říká Královně, že Hrabě byl podle jejího rozkazu uvězněn, ať však poručí, co mají udělat, ona řekne, aby dohlédl na jeho smrt, ale aby nenechal vykonat spravedlnost, dokud neuslyší, že ho dvakrát zavolala; to slíbí a odejde do vězení.

4. scéna

Královna a dvůr

Královna řekne: co se říká o uvěznění Hraběte? Oni odpoví, že zrádce musí být potrestán, Královna aby odešli, Královna zůstane sama, je zarmoucená; a v tu chvíli

5. scéna

Cola a Královna

Cola jde kolem, Královna ho zahlédne, ptá se, kam jde, vidí dopis, vytrhne mu ho z ruky, čte ho, poznává, že Hrabě je bez viny, radostně zavolá Ubalda, ten slyší dvojí volání, vykoná spravedlnost, pak přiběhne s hlavou Hraběte na míse, Královna lomí rukama, pak se zabije, tragédie končí.

Ze sbírky Bartoliho.

PŘEPĚKNÁ KOMEDIE PRO TŘI OSOBY

OSOBY

Valerio, milenec Lucindy

Lucinda, milenka Valeria

Desevedo

Cola, sluha Ottavia, jenž se na scéně neobjeví

Dítě, které nemluví

POTŘEBNÉ REKVIZITY

Dítě

Papír a kalamář do kapsy

Dýka

Kytara

DĚJSTVÍ PRVNÍ

1. scéna

Cola sám doma

Rozkládá o nemoci svého pána, žádný lékař nepozná, co je to za chorobu; když se ho mnohokrát vyptával, nakonec mu pán řekl, že jeho nemoc pochází z lás-

321

SCÉNÁŘE

ky, kterou chová k Lucindě, ale aby neublížil příteli Valeriovi, snáší veliká muka; Cola však řekne, že by mu rád pomohl a odejde.

2. scéna

Lucinda z domu

O lásce k Valeriovi, vypravuje, jak odjela z rodných Benátek, jak opustila své rodiče, aby vyhověla Valeriovi, který jí přislíbil manželství; stěžuje si, že se už delší dobu doma často neukáže, jak míval ve zvyku.

3. scéna

Lucinda a Cola

Cola vidí Lucindu, řekne, že začne pomáhat svému pánovi, dělá lazzo Valerio na koni, že když jel Valerio na svém jankovitém koni, kterému se říká Kopekanape, zajel do pole, kde nadělal škody, takže se s venkovany porval a šlo mu o život; ona dělá svá lazzi; nakonec Cola řekne, aby se nijak nedivila, že ji Valerio často nenavštěvuje, protože je velmi zadobře s jednou kurtizánou; ona žárlivě řekne, že ho zbaví života, jestliže jí nepodá hmatatelný důkaz o tom, co tvrdil; Cola to slíbí a odejde. Valerio v tu chvíli, zatímco ona přehání.

4. scéna

Valerio z ulice a Lucinda

Valerio vystoupí před ni, hrají scénu vzájemné lásky, dělají lazzi, v jejich dialogu každá replika končí: vy mě Valerio nemilujete, a on: vy mě Lucindo nemilujete.

5. scéna

Cola a předešlí

Cola se přiblíží, odtáhne Valeria stranou a řekne mu, že Ottaviovi, jeho pánovi,

se přitížilo, aby k němu honem běžel a šel dveřmi ze zahrady; jakmile to Valerio slyší, jde pomoci příteli, aniž by se rozloučil s Lucindou; ona se diví, ptá se Coly, co to znamená; on že přišla hodina, kdy chodí ke své kurtizáně; ona přehání a vejde do domu; Cola, že udělá všechno, aby se s Valeriem pohádala a aby ji získal Ottavio, jeho pán.

6. scéna

Valerio z ulice

Příteli Ottaviovi není tak zle, jak vykládal Cola; vidí ho, ptá se, od čeho pochází jeho nemoc, Cola to ví, a že by mu Valerio mohl pomoci; Valerio, že je ochoten, jen ať mu řekne jak; Cola vypravuje, že Ottavio miluje jednu vznešenou dámu, a protože otec té paní ví, že za ní Ottavio pálí, nepřeje si, aby se ona před ním ukazovala; když se to pan Ottavio doslechl, řekl otci té paní, že se o její přízeň sám neuchází, ale dělá prostředníka panu Valeriovi, který je do ní opravdu zamilovaný; když to otec slyšel, neměl nic proti Valeriovi, takže může nosit milostné vzkazy od svého přítele; že ze strachu se o tom dosud nezmínil, z toho a z lásky, kterou chová k oné paní, vzešla jeho nemoc; Valerio se ptá, co má udělat, aby příteli pomohl. Cola prosí, aby se uvolil zajít večer pod okno té dámy a zahrál jí serenádu, až se vykloní z okna, aby s ní mluvil jako mileneček, což nezbudí otcovo podezření a tak zbaví přítele Ottavia jeho nemoci. Valerio to slíbí, Cola řekne, aby přišel v jednu hodinu v noci; Valerio odejde, na scéně zůstane Cola a tluče na dveře Lucindy.

7. scéna

Cola a Lucinda

Cola řekne Lucindě, že je připraveno, co jí slíbil, a že se o tom dnes večer může přesvědčit. Lucinda naříká, že je jí Valerio nevěrný; Cola jí řekne, aby v jednu v noci byla u dveří a poslechla si Valeria, který přijde té paní zahrát serenádu; ona přehání a odejde.

8. scéna

Valerio, později Cola

Valerio o nedůvěřivosti přítele s kordem v ruce; hraje noc; přepíná o Ottaviově nemoci, v tu chvíli Cola dělá noční lazzi, poznají se, Valerio se ptá, kde má hrát serenádu; Cola ho vezme za ruku, vodí ho po scéně několikrát dokola, říká, že ho vede pod okna té paní, nakonec se zastaví u Ottaviova domu; zatímco on hraje, Cola se ztratí a jde k oknu; v tu chvíli

9. scéna

Cola u okna, Valerio na ulici, Lucinda u dveří

Cola se objeví v okně s čepcem na hlavě a s šátkem kolem krku; ženským hlasem hraje milostnou scénu s Valeriem, nakonec se Lucinda nemůže udržet a chce zabít Valeria, řekne: Ha, zrádče. Cola skočí z okna, obejmě Lucindu a beze slova ji strčí do domu. Valerio užaslý odejde, Cola dělá lazzi a ukončí dějství.

DĚJSTVÍ DRUHÉ

1. scéna

Lucinda u dveří

O Valeriově nevěře, načež

2. scéna

Valerio z ulice a Lucinda

O tom, jak pomohl příteli, vidí Lucindu, pozdraví ji, ona mu vyčítá; on se diví a chce se ospravedlnit, ona ho nechá mluvit a odejde do domu; on zůstane na scéně, je zmatený, načež

3. scéna

Cola a Valerio

Cola vidí Valeria zamyšleného, ptá se, co mu je, on řekne, že se Lucinda na něho rozhněvala; Cola řekne, že zná důvod; Valerio aby mu všechno prozradil; Cola říká, že už několik dní pozoroval, že se kolem Lucindina domu točí nějakí lidé, že se možná do někoho zamilovala, a proto ji už Valerio omrzel; Valerio tvěří, říká Colovi, aby zatloukl na Lucindiny dveře, načež

4. scéna

Lucinda a Valerio

Lucinda vyjde, Valerio jí vyčítá, položí ruku na dýku, jde ji zabít; načež

5. scéna

Kdosi jde oblečený jako desevedo^{*)} a předešlí

Ten beze slova vejde, uchopí Lucindu za ruku a odvede ji do svého domu; Valerio přehání a odejde; Cola řekne, že v tom domě bydlí jeden Lucindin přítel a že ji chce stůj co stůj odtud vytáhnout; vytáhne z kapsy kalamář a papíry, napíše dopis a řekne, že bude předstírat, že ho Valerio posílá Lucindě, že ji prosí o odpuštění a žádá ji, aby se vrátila do svého domu, a tluče na dveře.

6. scéna

Lucinda a Cola

Cola říká Lucindě, že jí Valerio posílá dopis; ona aby jí vůbec o Valeriově nezáčínal, že jeho dopisy nechce; on říká, že nechce slyšet ani jeho jméno; Cola dělá

^{*)} Desevedo, podle Bartoliho poznámky, pravděpodobně komická maska parmského původu, jejíž nářečové mluvicí jméno **naznačuje omezenost, hloupost.**

lazzi a předčítá dopis, Lucinda při každé větě odchází a hned se zase vrací; po lazzi odejde do svého domu; Cola zůstane a tluče na Deseveda.

7. scéna

Cola a Desevedo

Ptá se, kdo je; Cola prosí Deseveda, zda na Lucindině těle, když byla v jeho domě, nenašel nějaké zranění; Desevedo řekne, že ji svlékl, aby se podíval, není-li zraněna, nenašel na ní nic, jenom nad levým nadrem viděl znamínko ve tvaru hvězdičky; Cola mu poděkuje a Desevedo odejde; na scéně zůstane Cola a řekne, že se mu to znamínko hodí; pustí se do psaní a odejde.

8. scéna

Valerio, později Cola

Valerio o své nešťastné lásce; v tu chvíli Cola z ulice, křičí, že není žádný kuplíř, dělají lazzi; Valerio se ptá, co se stalo, Cola řekne, že mu nějaký pán vší silou vnucoval dopis, aby ho odnesl Lucindě, a že ho nechtěl přijmout, ukazuje Valeriově dopis ležící na zemi; Cola odejde; Valerio čte, pochopí a přehání; rozhodne se, že musí dostat syna z Lucindiných rukou, pak ji zabije, tluče, načež

9. scéna

Lucinda a Valerio

Hrají scénu usmiřování. Valerio žádá syna, ona říká, že je mu dobře, on že ho chce vidět, Lucinda ho zavolá; Valerio ho popadne, vyčítá Lucindě a odejde se synem; ona ho následuje, křičí dej mi mé dítě.

DĚJSTVÍ TŘETÍ

1. scéna

Valerio a syn

Valerio o lásce k synovi a o matčině nestálosti, načež

2. scéna

Lucinda, Valerio, syn a Cola

Zatímco Valerio přepíná, nechá stát syna stranou; Lucinda ho vidí, důvtipně ho zavolá k sobě a beze slova ho odvede do domu; Valerio po přepínání vztáhne ruku a řekne synovi pojď; v tu chvíli mu Cola podá ruku; Valerio po přepínání chce syna políbit, vidí, že je to Cola, dá mu políček; Cola odejde, on zůstane na scéně; začne třeštit, odejde a pláštěnku a klobouk nechá ležet na zemi.

3. scéna

Cola, později Lucinda

Cola vezme pláštěnku a klobouk, dělá lazzi a odejde.

4. scéna

Lucinda, později Valerio

Lucinda o tom, že se chce vrátit do vlasti, doufá, že jí rodiče odpustí, načež

5. scéna

Valerio a Lucinda

Hraje šíleného, vidí Lucindu a nepoznává ji, ona ho lituje; hraje scénu, ona ho nabádá, aby přišel k sobě, on jí nerozumí a odejde, Lucinda vejde do domu.

6. scéna

Cola s pláštěnkou a kloboukem

Dělá lazzi, v tu chvíli přijde Lucinda, považuje ho za Valeria; zdá se jí, že Valerio je při sobě, klekne si a prosí ho, aby vyslechl její ospravedlnění, on zahalený do pláštěnky se nedá poznat.

Poslední scéna

Valerio a předešlí

Valerio se probral, vidí Colu ve své pláštěnce a klobouku, položí ruku na kord, aby ho zabil; ten poklekne a prosí o odpuštění, že všechno dělal proto, aby pomohl svému pánovi, který se zamiloval do Lucindy; a že Lucinda je počestná žena a ničeho se nedopustila. Valerio mu odpustí a smíří se s Lucindou; komedie končí.

Scénář ze sbírky Dominikovy. Přetiskuje Pandolfi in: La Commedia dell'arte, sv. V.

Vedle hlavních komických scén v jednotlivých aktech (v I. se upravuje Harlekýn jako žena před zrcadlem a pak rozmlouvá s fiktivním pochlebňíkem, ve II. scéna s mumii a ve III. scéna přecistotného tripolského krále s Eularií) je scénář přeplněn lazzi, která jsou rozepsána. Typický je part vedoucí hvězdy – ostatní postavy jen přihrávají.

GIUSEPPE DOMENICO BIANCOLELLI

ČISTOTA HARLEKÝNA KRÁLE TRIPOLSKÉHO

Akt 1.

Když se dvakrát zahrála předehra, zdvihne se opona a je vidět Harlekýna v košili, v kolébce, spícího, s oděvem roztaženým po sobě. Přijde Flautin, Skaramuš mu nadává, strčí do kolébky a obrátí ji na zem. Spustím křik; vstanu, Skaramuš říká, že jeho dcera je nemocná. Flautin odejde, Dottore mi říká, abych se oblékl. Místo abych si vzal své šaty, které spadly na zem, natahuji si kalhoty Dottorovy, беру je jako by to byl oděv: беру nos Dottorův jako knoflík atd., několik lazzi, on přikazuje, aby se šlo pro lékaře. Přijdu do této scény s Flautinem: nacházíme Dottora na scéně; chceme mu říct, že jeho dcera je pořád nemocná, on nás bez ustání přerušuje. Spezzafer přichází, stoupne si mezi nás a povídá, že je zamilovaný, já se ho ptám jestli do krásné Heleny řecké, on povídá že ne. Tak tedy do Římanky Lukrecie, on mně říká, že ne. Je to do . . . Loty? Ne. Tak to jste se zamiloval do abecedy, povídám mu, on mi říká, že je to

329

SCÉNÁŘE

do Eularie; říkám mu, že by to hodně špatně patřilo k sobě, že on je špinavý jak prase a že ona je krajně čistá; a že to tak přehání, že odmítla hodně šlechticů, kteří ji vyhledávali, že jí jen bílé věci jako mléčnou polévku, že aby měla střeva nejčistší, bere každý den jeden klystýr mýdelný a pak druhý s čerstvou vodou, aby je dobře udržovala. Dottore drží svou peněženku a dělá, jako když nám dává peníze, ale pak zase peněženku zmáčkne, aniž mi z ní dal, nadávám mu a odejdu. Tato scéna se odehrává v místnosti, kde jsem s Eularií a s Aurelií, z nichž ta první slíbila druhé, že nebude milovat Cinthia. Děláním znamení pís-káním, že s ní chci mluvit. Pak se přiblížím a říkám, že nejsem dost čistý, abych postoupil dál, děláním jako když si myji obličej; ptá se mě, zda mám tvářičku? Odpovídám jí, že ano a ukazuji jí ji. Ona říká, že kavalíři tohohle druhu jí působí bolesti u srdce. Říká mi, že nevoním, otřu si zadek kloboukem. Ptá se mne, zda jsem nejedl česnek? Odpovídám, že jsem ho snědl jen asi tucet stroužků, nadává mi a dá mě vyhnat Flautinem. Dřív než odejdu říkám, že Dottore s ní chce mluvit. Vystoupím do třetích lóží, s pochodní, a říkám jí, madame, odtud neucítíte česnek. Říkám vám ještě jednou, že Dottore vás přijde navštívit. Vrá-tím se, Dottore vystupuje a sahá na puls, dávám mu rány, že si neumyl ruce než se dotkl ruky slečny Eularie. Ona mi říká, abych to nějak udělal, aby zmizel ten smrad z česneku. Odpovídám jí, že odcházím si natírat ruce pomádou z pome-rančových květů, když odchází, říká mi Harlekýne, dobře zameť sál, odpoví-dám, že to udělám, vydrhni podlahu, vydrhnu ji, vyčisti koberce od prachu tak, že je řádně vyklepeš, vyklepu je, uklid' mi toaletní stolek, ano madame, spal pas-tily, ano, spálím bastilu. Vytáhnu stolek toaletky a říkám, že k zdobení potřebu-je žena drogy. Posadím se před zrcadlo, prohlížím se s upejpáním, a říkám, že kdyby mě byla příroda udělala ženou namísto mužem, měl bych býval hodně vzdychačů. Pak si dám pramének světlých vlasů a krajkový čepec a povídám, vskutku jsem okouzlujícího zjevu. Mám čelo dost drzé, mé oči jsou krásně svět-le popelavé, můj nos je velmi roztomilý a má vzhled kokosové tabatěrky. Abych se rozveselil, musím si trochu obléci župan své velitelky, abych uviděl zdali bu-du v tomto oděvu půvabný. Natáhnu si jej, sednu si do křesla, pohovím si vy-strkuje břicho a otáčeje hlavu k divákům. Pak říkám, já jsem vskutku pohoršen, ach, ach, lokaji, ať řeknou mým lokajům, aby mi přinesli bujón. A říkám, já jsem vskutku pohoršen tímhle katarem. Pak řeknu: aby byla věc dojmavější, chci trochu napodobit jeden ze svých vzdechů. Vezmu židli, postavím ji proti křeslu a nasadím galantní tón, říkáje: jsem tak smělý a přicházím vás co nejucti-věji pozdravit, nevím, jestli by se vám to zdálo příjemné? Vrhám se do křesla

a nasazuje ženský hlas odpovídám: Pane, jsem vám velmi zavázána, hodně cti mi prokazujete, obtěžujte se a posad'te se laskavě, ach, madame, až po vás. Sedám si na sedadlo a pokračuji. Madame, nemocnému je dovoleno stěžovat si, vaše oči uloupily mé srdce; je spravedlivé říci vám, s veškerou úctou, že to jsou dva znamenití zloději. Ach, pane, říkám, sedaje si do křesla, trochu se mně podobají; děláte vše abyste mi uloupil srdce. Znovu vezmu židli a říkám; na mou věru, madame, když člověk má to štěstí, že vás vidí, nepřestane se obdivovat výtoky, proplachování, průjmu půvabu a krásy. Ach, pane, mistře lichotek, račte, ach, madame, prosím vás věřte, že v této kapitole mám silnou zácpu. Panebože, madame, krásná prsa. Dobře vám slouží, pane, ach madame, už dlouho nyji po vás, trpte milostí, já nebudu trpět vůbec; pane, vy nejste vůbec rozumný, přísámbůh, madame, to je vaše chyba; ale pane . . . ale, madame . . . pak když jsem dovedl tuto scénu až kam může dojít, převrátím křeslo a udělám kotrmelec . . . Skaramuš přijde, hovím si vystrkuje břicho a klátím tělem, dopředu a dozadu. Kašlu a plívám do obličeje Skaramušovi, který se mne ptá, proč to dělám: odpovídám mu, že proto, abych nešpinil podlahu, která je velmi čistá; chce mě bít, utíkám, pořád se klátě a končí akt.

Akt 2.

V této scéně přicházím s Eularií, Octavem a Flautinem, zatímco ti první dva mluví pospolu polohlasně, já hovořím s Flautinem, který ode mne odchází, kdežto já s ním mluvím dál.

Eularie říká, že se nikdy neprovdá za muže, který jí opovrhne, třu si teď záda o Flautina, říkám mu, jak mi ona zastříhla nehty nakrátko, z přemrštěné čistoty, nemám jinou možnost se poškrabat. Octav v okamžiku vytáhne svůj kapesník z kapsy a vysmrká se; vytrhnu mu jej a povídám fuj, hod'te to do špíny. Jsem vedle Cinthia, připomínám mu, že mi slíbil peníze za to, že jsem dodal dopis od něj Eularii. Vytáhne peněženku, dá mi zlatník a upustí peněženku; seberu ji a říkám, že je zablácená, hod'te ji do špíny a chci ji odnést. Eularie říká, že zapomněla svůj vějíř a přikazuje mi, abych šel pro něj. Podávám jí ho z ruky, ona mi nadává pro mou špinavost, strčím jej vzadu za pas, vrátím se a ukazuji jí, kam jsem jej dal, pořád mi nadává; vyhrožuje mi a já odejdu. V této scéně přijdu se Skaramušem do místnosti, říká mi, abych namaloval podle skutečnosti

mumii, která je ve skříni, podívám se na ni a říkám, že na téhle mumii je hodně fyziognomie: pak se připravím, napnu plátno, připravím si své barvy a přinesu svou paletu: on mi říká, že chce zazpívat píseň pro zamilovanou duši, já mu povídám, to je tedy zřejmě váš soupeř, pak on zpívá a potom řihne. Spezzafer, který dělá mumii také řihne. Říkám, že sem přišel regiment oslů. Skaramuš odchází. Začínám za zpěvu dělat na svém obraze, zatímco jsem zaměstnán svým plátnem, mumie vyjde ze skříně, otočím se a už ji nevidím, vstanu, hledám ji a najdu ji jak sedí na mém místě; jak mě chce malovat, má bílou křidu v ruce, gustýruje si mě, dělám lazzi strachu a zavolám Skaramuše. Vrátím se, vidím, že mumie je ve své skříni, domnívám se, že jsem měl vlčí mhu. Dám se zase do malování mumie, ona sejme masku, která představuje obličej mumie, volám tedy ještě jednou slabým hlasem Skaramuše; vracím se, vidím mumii tak, jak má být, říkám, že tu pracuje fantazie, pak se chce usadit vedle obrazu, který je na štaflích a dělá na mne posunky; můj strach roste, upadnu naznak a utíkám, volaje Skaramuše.

V této scéně přicházím s pochodní, říkám, že ze strachu jsem dostal horečku, čtvrtou, pátou, šestou, sedmou, osmou a devátou, jedním slovem všechny horečky nemocnice a že si chci dát pustit žilou. Spezzafer se objeví s pláštěm a s kloboukem pod paží, říkám mu, že hledám chirurga, aby mě napích, ukazuje mi prstem na krám pana Guillauma, který prý je ve své živnosti velmi proslulý a zatímco se dívám na krám, dá svůj plášť na ramena, svůj klobouk na hlavu, a masku mumie na svůj obličej, vracím se a vida tuhle postavu vzbuzující strach, padnu strachem, udělám kotrmelec dozadu a s křikem uteču.

Akt 3.

Přicházím se Skaramušem, který říká, že chce jíst, sedá si ke stolu, dělám lazzi jako bych mu připínal ubrousek a jako když mu jej silně utahuji, chce na mně vyúčtování posílek, které mně dal, odpovídám mu, že jsem je všechny vykonal a vezmu kousek masa ze stolu, říkám, neříkám-li vám pravdu, ať se tím zadávím.

Pak se zbavím kapouna. Eularie přichází, sedá si ke stolu, říkám, že její talíř je špinavý, čistím jej, to je utírám jej o svůj zadek, pak uzmu jeden kousek z talíře. Skaramuš mně nadává, já jej vracím na talíř, když jsem jej vyndal z úst. Skaramuš vezme kousek masa svými prsty; Eularie mu říká, že to není čisté a že se

má jíst vidličkou. On žádá nápoj a když nese svou sklenici k ústům, říkám mu, že to není čisté a že se musí pít vidličkou, kterou mu podávám. Eularie vezme kousek masa z mísy, já jí spodem vytáhnu její talíř a říkám, že mi lékař řekl, že by to bylo tuhé zažívání a sním to. Ona se mě ptá proč to jím, když to není dobré? Odpovídám jí, že jsem slyšel mluvit o míse a ne o mase, Skaramuš žádá nápoj a nese svou sklenici k ústům a pije, zavolám ha, madame, Skaramuš právě spolkl pavouka, dryák, rychle dryák. Jde od stolu s Eularií. Zabereme jejich místa (zřejmě je Flautin nebo některý jiný herec na scéně) a lačně jíme, smějeme se mému nápadu s pavoukem a častujeme Skaramuše zvířetem. Ten se vračí, pozoruje nás, napráská nám a my utečeme. V této scéně přijdu s Octavem, Cinthiem a Flautinem, zkoušíme dělat krále Tripolského. Cinthio říká, že budu tuhle roli hrát báječně, poněvadž mám černý obličej, rozzlobím se, říkám, že jej nemám černý, ale barvy pozlacené červeně. Odejdou. Eularie přijde a říká, že se pořád flákám, odpovídám, že jsem právě vyhřebelcoval kočár; odejdu, pak se jí vrátím říci, že Capitan s ní chce hovořit; uvádím ho a říkám mu, dělejte hodně hlubokou poklonu a strkám mu nos do své zadnice; prosí mě, abych mu pošeptal, co se má říci Eularii. Říkám mu a on opakuje po mně: madame, vaše oči září jako dvě kočičí, vaše aromatická ústa navoněla fialy, ze srdce; pak mu říkám, dejte koleno na zem. Je pravda, madame, že zasluhuji smrt, ale prosím vás, abyste byla přesvědčena, že je toho příčinou špatná společnost. Čiňte svou povinnost . . . pak mu dám svůj opasek na krk a dělám jako když ho chci zardousit, chce plivat, zavřu mu ústa. Sejme opasek a říká mi, že je celý černý od té práce co jsem na něm chtěl udělat. Říkám mu, že mám tajemství jak ho vybělit; jdu pro křidu a nabílím mu jí obličej a křičím, on je přivázan u postele a já odejdu.

Přinesou mě na popruhu v jakémisi košíku, před tím trumpety a bubny; když jsem se uklonil, s piruetou, říkám, madame, buďte tak laskavá a vyčistěte si dobře své uši, aby má slova, když budou procházet, se neumazala, dá mi přinést křeslo . . . křeslo z látky krále Tripolského, jehož prach je s to zkazit mé královské šaty! Ach, madame, vy, která jste známa jak jste báječně čistotná, co je to za výstřelek špinavosti! Ať mi dají mé. Tak tedy mi jedno přinesou. Podívejte se, madame, povídám, na co si musíme sedat, to je z fajánse, na to si nese dá prach. Sednu si tedy a pravím, madame, vidíte osobně krále Tripolského, který přichází ze své Tripolitánie. Poněvadž mne ujišťovali o vaší krajní čistotě, přicházím oženit se s ní . . . ale, říká mi Eularie, jsem to jistě já, kterou si vaše veličenstvo vybírá za tak čistou? . . . jestli král Tripolský je čistý! To je pěkná otáz-

ka! Všichni vědí, že Tripolsko prodává čisté nádobí. Já jsem král Tripolský ergo jsem králem čistých a čistoty. Království vašeho veličenstva je tudíž hodně čisté? pokračuje Eularie. Mé paláce a domy mých poddaných nejsou z kamene ani z hlíny jako obyčejné domy, vystavené prachu a pavučinám, krysám a ostatnímu neřádstvu. Mé paláce jsou z holandského plátna, a to z nejjemnějšího a okna z francouzských krajků a když je to všechno špinavé, pošlu to pradeně. Nikomu z mých poddaných není dovoleno mít svrab pod trestem pověšení. Poslal jsem rozkaz useknout hlavy všem mouchám mého království, aby se jim zabránilo létat na mé maso. V mých zemích se nepoužívá lojových svíček. Eularie se mě ptá, z čeho tedy jsou a já odpovídám, že jsou z benátského křišťálu, plného svatojánských mušek. Ale poněvadž jste mně dala tolik otázek na mou čistotu, vezměte na vědomí, madame, že se také já budu poptávat. Copak obyčejně jíte. Eularie odpovídá kapouny, holuby, koroptve, ach jaké neřádstvo, zvolá Harlekýn, to všechno je jen neřádstvo, fuj, fuj, fuj, fuj, fuj, dcero, fuj, fuj; copak jí vaše veličenstvo se mě ptá Eularie? Polévku z ambry, sekanou z brýlí, ragú ze svalů, které se rozlámají v žaludku a vytvoří obdivuhodnou frangipánskou esenci, sejmou jí pak rukavici a říkám jí, jaká je to kůže? Vy nemáte vyčiněnou kůži fi-donc, takováhle kůže podléhá svrabu a špíně; můj řádný koželuh vám ji vyčiní tak, že ji za čtrnáct dnů nepoznáte. Co máte v ústech, madame? To jsou mi zuby! Mezi které se klade maso, a kazí se a dělá špatný dech. A vy máte dírky do nosu otevřené? To je neřádstvo, madame! Otevřené dírky do nosu! V zimě zdroj statisíc kapek u nosu! Co se mne týče, madame, já je mám hermeticky ucpané. Ach, běda, úvaha o všech vašich špinavostech mně bouří srdce, vy na mou věru nejste hodna mého lože, vy jste skvrna na mé čistotě; hola, ať mi přinesou má nosítka, a ať mě nesou rovnou do Tripolska . . . a zatímco vstupuji do svého koše, říkám: pojídat kapouny, kuřata, koroptve! A nemít vyčiněnou kůži! Mít v ústech zuby a volné dírky v nose! Fi, fi, fi, pak je slyšet trumpety a bubny a já odcházím. Když Eularie souhlasí se sňatkem s Octavem, přicházím, rvu si bradu a odhalím taškářství. Když v poklonách Eularie mi říká, dejte na hlavu, pane, odpovídám jí, po vás, madame.

DODATEK

Ve scéně, kterou mám s dvěma ženami: když chci mluvit s Pierotem, vzdálí se a jde za Eularií, já před, a opakujeme tohle lazzo dvakrát. Když jdu do zahrady, vezmu vlečku své paní. Pierot mi ji chce vzít a vytrhne mi ji; já mu ji vezmu a taháme se oba o oděv Eularie. Když mluvíme k Dottorovi, abychom ho přiměli jít k Eularii, Mezzetin mi přijde říci, že ta malá čubička vrhla štěňata, odpovídám mu, že si jedno nechám. Pak když zase začnu mluvit s Dottorem, přeruším se a ptám se Mezzetina, kolik měla malých psíčků. Pak, když jsem řekl několik slov Dottorovi, říkám Mezzetinovi, a jaké barvy jsou ti psi? Pak se stejným lazzo říkám, že si nechám toho nejmenšího. Mezzetin mi odpovídá, nemá žádný ocas, říkám mu, že mu tam dám jeden přidělat. A když mi Dottore chce něco říci, povídám Mezzetinovi, a propos, ty nevíš, že ta strakatá kočka také vrhla. Ve scéně, ve které je Dottore s Eularií, dá mu Mezzetin židli nalevo; ve chvíli, kdy si sedá, odtáhnu židli, říkám, že jako lékař má mít pravou stranu. Opakujeme toto lazzo dvakrát a pokaždé Dottore udělá kotrmelec.

Tento scénář je ze sbírky Casamarciano. Přetiskuje jej Petraccone.

ZAČAROVANÁ ARKÁDIE

OSOBY

Kouzelník

Silivo a Fileno, přátelé

Clori a Filli, nymfy

Silvana, venkovanka

Dottore, pán

Tartaglia

Pollicinella sluhové

Coviello

4 duchové, kněží, pastýři

DEKORACE

Rozbouřené moře s potápějící se lodí

Chrám

Les

337

SCÉNÁŘE

REKVIZITY

Pět květinových věnců

Čtyři kopí

Dvě kožešiny

Tři košile pro kněze

Tři mitry

Domácí kabát

Miska a pohár

Velký přikrytý hrnec s vodou na rozbití

Hůl na opírání

Velký keř se svislými větvemi a židle uprostřed^(?)*)

Pět košíků s jídlem

Strom s ovocem, které mizí ve výši

Čtyři kostýmy pro duchy a pastýře

Jupiterův pro Dottora

Venušin pro Tartagliu

Amorův pro Pollicinellu

Kněžský pro Coviella

Žezlo, koruna a kniha

Židle s opěradlem

Hůl na bití, pro kouzelníka

Osm trictraků^{**)}

Prášek na plameny

Smolná pochodeň

Lod'

Provaz

^{*)} it., baffetta grande e sedia in mezzo

^{**)} it., trichi-tracchi, šachovnice na hru s kostkami

DĚJSTVÍ PRVNÍ

Les

Kouzelník, příjezd cizinců; říká, že bloudí proti své vůli, vykládá o posměších, které provádí pastýřům a lesním nymfám; provede kouzlo, odejde.

Rozbouřené moře s potápějící se lodí

Pollicinella, od moře: o bouři, která se právě přehnala, o ztrátě a ztroskotání pánu i sluhů, jeho druhů; tu

Coviello, z druhé strany: totéž, co *Pollicinella*, spatří jeden druhého, provádějí ustrašená lazzi, konečně, po lazzi vzájemného osahávání, se přesvědčí, že jsou zachráněni, mluví o ztrátě druha a pána. Tu

Tartaglia z jedné strany a *Dottore* z druhé: jeden každý o ztrátě druhů, a provádějí lazzi, pak spatří jeden druhého, sehrají ve čtyřech scénu zděšení, lazzi, pak se přesvědčují, že jsou zachráněni, vyprávějí jak: aby našli potravu a zjistili, kde jsou, odcházejí.

Les

Silvio: láska ke *Clori* a její krutost: tu

Clori: krutost *Filenova*: *Silvio* ji prosí: ona mu dá najevo svůj hněv, odchází: on ji žalostně následuje.

Fileno: láska *Filli* a její krutost: tu

Filli: krutost *Silviova*: *Fileno* ji prosí: ona mu dá najevo svůj hněv, odchází: on, celý zoufalý, odběhne.

Pollicinella: nenašel nic a ztratil své druhy, hraje scénu s ozvěnou. Tu

Kněží: vidí, že je cizinec, laskají ho, on, že chce jíst, oni slibují, že mu dají všechno, a odcházejí, odnášejí ho do chrámu.

Clori, *Filli* a *Silvana*: dozvěděly se, že v chrámu bude obětován cizinec, chtějí se také zúčastnit, odcházejí.

Chrám

Kněží, pastýři, přinášejí na židli Pollicinellu, aby ho obětovali. Následuje výstup.

Nymfy: přicházejí k oběti, Pollicinella prosí o jídlo: nabádají ho, aby zemřel statečně: tu

Kouzelník: říká, že se taková oběť nemá provádět, kárá kněze: ti trvají umíněně na svém rozhodnutí: ona zavolá

Dva duchy: napráskají jim, všichni pryč: a duchové, odnášejí vyděšeného Pollicinellu, končí dějství první.

DĚJSTVÍ DRUHÉ

Les a strom s ovocem

Dottore, Tartaglia a Coviello: nenalezli nic k jídlu a nevědí, kde jsou: dlouze vykládají o divokých šelmách, obávají se, zda neztratili Pollicinellu. Tu

Pollicinella, na útěku provádí své kousky: je bez sebe strachy: oni ho zastaví, on jim vypravuje, co se událo v chrámu, oni se tomu smějí, považují ho za blázna a říkají, že nenašli nic k jídlu, konečně vidí strom s ovocem, vyhlížejí do kulis, protože si chtějí natrhat a mají strach z majitele. Tu vyšlehnou

Plameny: oni dávají najevo strach, ovoce zmizí ve vzduchu, oni je chtějí holemi srazit, rozbije se hrnec s vodou, oni se vyděsí. Tu, za kulisami,

Silvana, laje pastýři Dametovi, že se s ní potěšil a opustil ji: oni ji spatří a ptají se, kde jsou a v které zemi. Ona, že jsou v Arkádii. Silvana v nich pozná cizince, hladí je, oni se zamilují a pohádají se mezi sebou. Na tento hluk

Kouzelník: kárá jejich necudnost, oni se rozhořčují a chtějí ho ztýrat, on provede kouzlo a nechá je znehybnět, konečně ho oni prosí, on je osvobodí, nabádá je k dobrému a odejde: oni zůstanou, prosí o jídlo. Silvana je odvádí do chýše, aby je osvěžila.

Fileno: láska k Filli a její krutost: tu

Clori ho prosí: on jí dá najevo svůj hněv, odchází: ona ho žalostně následuje.

Silvio: o svém osudu: tu

Filli ho prosí: on jí dá najevo svůj hněv, odchází: ona žalostně odejde.

Kouzelník s věncem, a očarovává jej, že ten, komu bude věncem spánky, bude se podobat milované osobě: pověsí jej na větev a odejde.

Pollicinella říká, že se dobře najedl a že opustil své druhy když usnuli: vidí věnec, nasadí si jej: tu

Silvio, považuje ho za *Clori*, prosí ho, on se mu posmívá: *Silvio*, rozhořčený a dojatý, odchází, on zůstává.

Filli v něm vidí *Silvia*, prosí ho, on ji rozhořčí a ona odejde: *Pollicinella* zůstane.

Fileno ho považuje za *Filli*, prosí ji, on se posmívá a onen odejde, on zůstává: tu

Clori ho prosí, on se jí posmívá, ona odejde: *Pollicinella* se dívá jejich bláznovství. Tu

Dottore, Coviello a Tartaglia: dobře se najedli a vyspali a pohřešují přítele *Pollicinella*: vidí ho ověnceného a považují ho za *Silvanu*, a vyptávají se jí na *Pollicinellu*: on se tomu směje, vezmou ho mezi sebe a laskají ho: tu

Kouzelník, neviditelný, jednomu po druhém nasazuje a snímá věnec: hrají scénu ve čtyřech: konečně kouzelník odnáší věnec, odejde: čtveřice zůstává: vyptávají se *Pollicinelly*, kde byl: tu

Silvana je zdraví: oni se opět zamilují, ona říká, že nemůže patřit všem čtyřem, ale, budou-li souhlasit, případně tomu, kdo lépe usne, oni přitakají, uloží se a usínají, ona je opouští a odchází: oni zůstanou: tu

Čtyři duchové se položí mezi ně: oni se probudí: chtějí vstát, a s pokřikem a hrůzou skončí druhé dějství.

DĚJSTVÍ TŘETÍ

Silvio a Fileno o svých nešťastných láskách: rozhodují se, že se odeberou do chrámu, budou se modlit k bohům a předloží jim dary. Snad rozptýlí hněv jejich milovaných dívek. Tu

Clori, Filli, Silvana mluví o tomtéž a odcházejí k bohům.

Coviello: vyslechl vše, říká, že najde své druhy, aby jim vše sdělil: tu

Dottore, Tartaglia a Pollicinella: *Coviello* jim vše vypravuje o nymfách a pastý-

řích, a odcházejí, aby se oblékli a odebrali do blízkého chrámu, odejdou.

Silvio a Fileno s dary: tu

Clori, Filli a Silvana s dary na cestě do chrámu, tu se otevírá chrám.

Chrám

Dottore jako Jupiter, Tartaglia jako Venuše, Pollicinella jako Kupido a Coviello jako kněz. Pastýři a nymfy: jejich modlitby: předkládají jim dary, hlouposti: jejich odpovědi: nymfy a pastýři odcházejí, oni se pustí do jídla: Pollicinella se hádá: oni ho vyloučí ze své společnosti a opouští ho, odcházejí: on, opuštěn, zůstává: vtom (chrám se uzavírá)

Kouzelník ho učiní králem Arkádie: dá mu knihu, korunu a žezlo: on zůstává, kouzelník odchází: Pollicinella otevře knihu.

Duch říká: „Poroučej, poroučej“: Pollicinella, po leknutí, uklidněn, si dá donést židli a pošle Ducha pryč: sedá si: tu

Silvio ho vidí, považuje ho za blázna, posmívá se mu: on otevře knihu: tu

Duch: Pollicinella mu dá napráskat: on žádá o odpuštění: Pollicinella ho jmenuje svým sekretářem: tu

Fileno dělá totéž, zůstanou: tu

Clori: obdobně: tu

Filli: totéž: tu

Silvana: stejně tak: tu

Dottore, Tartaglia a Coviello: vidí Pollicinellu a zesměšňují ho: říkají, že se přicházejí poklonit králi Arkádie: posmívají se mu čím dál tím víc: načež on, popuzeně, otevře knihu.

Duch: poroučí, aby jim napráskal, on je bije, pak poroučí, aby přinesl provaz a oběsil je: oni se rozpláčou: Duch odchází a vrací se s provazem: dá jim nasadit na krk oprátky a poroučí, aby je pověsil: oni pláčí a prosí ho, žadoní o odpuštění. Tu

Kouzelník Ducha zadrží, sejme jim provaz, řekne Pollicinellovi, že mu nedal knihu proto, aby někomu ubližoval, ale aby se pomstil: vezme mu knihu, oddá Silvia a Clori, Filena a Filli, Silvanu a Dameta a hra končí.

Uvedeno 1764 v Comédie Italienne v Paříži s Carlo Bertinazzim a Camillou Veronese.

Uveřejněno v: Tutte le opere di Carlo Goldoni a cura di G. Ortolani, vol. XII. (1952).

CARLO GOLDONI

PODOBIZNA HARLEKÝNOVA

Celio, pán Harlekýnův, je nějakou dobu v domě Pantalonově, který má dvě dcery: chystá se odejít, když nějaký malíř, kterému zadal dvě kopie svého portrétu, mu posílá první z nich po svém žáku. Žák našel zalíbení v podobě Harlekýnově, bavil se tím, že ho namaloval; portrét mu daruje a nechá ho na stole. Celio prosí Argentinu, aby odevzdala portrét, který mu přinesli, starší dceři Pantalonově. Argentina se toho ujme: chvílku poté nalezne na stole portrét toho, kterého tajně miluje: portrét svého drahého Harlekýna, obdivuje ho, líbá ho, když vtom ji překvapí Scapin: je žárlivý, dělá rámus, myslí, že viděl portrét Harlekýnův; ale Argentina ho přesvědčuje o opaku, ukazuje mu portrét Celiův, který má donést své paní. Ptá se ho na tajemství; Scapin jí to slíbí a odchází, aby všechno řekl Pantalonovi. Na scénu přichází milá Celiova; Argentina jí říká o portrétu jejího milence ve chvílce, kdy Pantalon, informovaný Scapinem, pošle pro Argentinu. Ta má ještě čas rychle schovat portrét do kapsy. Aurora vynává tomu portrétu svou sympatii, pak ho otevře a vidí s překvapením, že je to portrét Harlekýnův. Objeví se mladší sestra, překvapí svou starší s portrétem

343

SCÉNÁŘE

v ruce a poněvadž také tajně miluje Celia, vyčítá jí symaptie k originálu, jehož portrét drží. Aurora jí přísahá opak, a aby jí to dokázala, dává jí tuto miniaturu, která způsobila její žárlivost: sestra ji přijme se zanícením, otevře rychle a pak vidí s překvapením podobu Harlekýna.

Objeví se Pantalón; žádá na své starší dceři hněvivým tónem portrét, který jí Argentina předala: ona mu říká, že ho postoupila své sestře: ta ho předá svému otci. V očekávání, že uvidí podobiznu Celiovu, podle Scapinovy informace, je velmi překvapen, když vidí, že je to podobizna jeho sluhy. Scapin má radost, že informoval Pantalóna; vychvaluje se mu svou horlivostí: ale jeho pán je dalek toho mu děkovat, zahrnuje ho výčitkami pro jeho zbrklou a pro to, že způsobil hádku s jeho dcerou a Celiem. Scapin mu tvrdí, že poznal portrét Celiův dobře: Pantalón mu zavře ústa tím, že mu předá Harlekýnův a hněvivě odejde. Scapin se mstí tím, že zahrnuje urážkami portrét svého soupeře. Harlekýn potichu přichází; pozná svůj portrét; slyší všechna epiteta, která jsou mu adresována; chytne se toho a ujme se svého portrétu: hrozí Scapinovi, který mu odpoví pohlavkem. Harlekýn zmatený ranou, neví, zdali dostal pohlavek nebo ránu pěstí a neví v důsledku toho, jestli se za to má mstít. To je první akt.

Harlekýn a Argentina zahajují druhý akt: ten chce dát svůj portrét a neodvažuje se ho nabídnout, ona hoří touhou, aby ho měla. Harlekýn se ptá Argentiny, zdali miluje tu kresbu; ona mu odpovídá, že ano: Harlekýn jí ukazuje svůj portrét; Argentina ho vymění za Celiův, který ještě má a předá ho Harlekýnovi, který ho strčí do své kapsy, dotčený tím, že si ho nechtěla nechat. Žák přináší druhou kopii Celia. Harlekýn ji zkoumá; starší sestra přijde a vezme mu ji. Harlekýn chce ještě vidět portrét, který mu byl vrácen s takovým pohrdáním; vidí s největším možným údivem místo své podobenky podobenku Celiovu; má zato, že ten malíř je kouzelník. Mladší dcera Pantalóna pozná portrét toho, koho miluje, vytrhne ho Harlekýnovi z rukou a odchází a líbá obrázek. Po chvíli se obě sestry setkají, vzájemně se vysmívají: každá triumfuje, a aby pokořila svou soupeřku, chce jí ukázat portrét Celiův. Pantalón, který se mezi nimi objeví, chytne obě podobizny a zuří nad dvojí proradností Celia, který se prohřešil proti všem právům pohostinství.

Ve třetím aktu Harlekýn už neví, co se stalo s jeho portrétem, když ho obdrží v malém poštovním balíčku s desíti louis a s anonymním dopisem. Nedovede číst a prosí Scapina, aby mu dopis přečetl; ten pozná písmo Argentiny a nahrazuje zamilovaná vyznání nejurážlivějšími věcmi. Argentina tam říká, že je rozmrzena tím, že nemůže mít ve svých rukách originál, a proto mu jeho portrét vrátí; Scapin čte, že nechce obrázek, poněvadž je tak špatný, jako originál. Dopis roztrhá. Harlekýn, třebaže je velmi dotčen, žertuje o rozmaru této ženy, který mu vynahradí všechny hlouposti, které mu píše, Scapin odejde, nahradí ho Argentina. Harlekýn se jí svěruje se svým dobrodružstvím a s urážkami, které mu byly napsány. Argentina sebere kousky toho dopisu, dokazuje, že je velmi něžný a konečně se projeví. Harlekýn se s ní ožení a Celio si vezme starší dceru Pantalonovu.

V následující ukázce je překlad italského scénáře, o kterém se velmi pochvalně zmiňuje Gozzi. Přepsal jej vlastnoručně z papírku na kulise. (Opere, Venezia 1802, V 29 s.) Přetiskuje též Flögel.

ROZTRHANÉ SMLOUVY

JEDNÁNÍ PRVNÍ

Livorno

Brighella vychází, rozhlížeje se po jevišti, a když nikoho nevidí, křičí.

Pantalone. Lazzi strachu, vychází.

Brighella. Chce odejít z jeho služby. *Pantalone* ho přemlouvá. *Brighella* je dojat, slíbí, že mu pomůže. *Pantalone*: Že věřitelé chtějí mít zaplaceno, především *Truffaldino*: Že v několika dnech vyprší úvěr. *Brighella*: Aby o tom nepochyboval, načež

Truffaldino. Scéna, ve které chce mít zaplaceno.

Brighella. Vypoklonkuje ho.

Pantalone a *Brighella*. Zůstanou. Načež

Tartaglia poslouchá u okna. *Brighella* zpozoruje jej, hraje scénu o bohatství *Pantalona*. *Tartaglia* vyjde na ulici. Hraje lazzi o almužně s *Pantalonem*; nakonec sjednají sňatek *Tartagliovy* dcery se synem *Pantalonovým*. Načež

347

SCÉNÁŘE

Truffaldino chce svoje peníze. *Brighella* lazzi, že *Pantalone* mu je dá. Zahráno třikrát, všichni vstoupí.

Florindo o lásce k *Rosauře* a o hladu, který ho trápí, tluče.

Rosaura vyslechne jeho vyznání, chce jej vyzkoušet, čeká dar. *Florindo* že nemá možnosti. *Rosaura*, aby počkal, že ho obdaruje a vstoupí. *Florindo* zůstane. Načež

Smeraldina s chlebem, dá jej *Florindovi* a vstoupí. *Florindo* jí, načež

Brighella slyší, že *Rosaura* mu darovala chléb, vytrhne mu jej a uteče. *Florindo* ho pronásleduje.

Leandro o lásce k *Rosauře*, naznačuje, že se zřekne *Pantalona*; načež

Tartaglia vychází rozmlouvaje sám se sebou o velkém bohatství *Pantalónově*. *Leandro* jej žádá o dceru. *Tartaglia* zasnoubil ji se synem *Pantalónovým*. *Leandro* se diví, hraje scénu, načež

Truffaldino. *Scena del te gli dona con Tartaglia.*^{*)} *Tartaglia* jde do sebe, roztrhá svatební smlouvu a odejde.

Brighella o předcházejícím; načež

Leandro se smlouvou, roztrhá ji a odejde. *Brighella* zůstane, načež

Tartaglia: jeho scéna, roztrhá smlouvu a první jednání končí.

JEDNÁNÍ DRUHÉ

Leandro o předcházejícím; načež

Angela ho prosí, on ji vybraným způsobem odbude a vstoupí. *Angela*, že zde bude nějaká jiná žena, která jí překáží v lásce, že se bude snažit přijít na kloub příčině svého trápení a vstoupí

Pantalone a Brighella. *Pantalone* jako by věděl o příhodě *Brighellově*, rozčílí se. *Brighella* že mu přenechá nesnáze, že bude potěšen. *Pantalone* vstoupí. *Brighella* zůstane, načež

Angela prosí *Brighellu* o pomoc u *Leandra*. *Brighella* vše slíbí a že bude-li podle něj, bude spokojena. *Angela* slíbí. *Brighella* ji přemluví, aby po-

^{*)} Asi konvenční scénka, nám neznámá.

mluvila Leandra u Rosaury, nechá jej potom v nesnázích a stáhne se. Angela volá

Rosaura a Smeraldina: jejich scéna. Rosaura řekne Smeraldině, aby zavřela dveře jejich domu a vstoupí do domu Angely. Smeraldina. Zavírá dveře a když se vrátí k Rosauře, upadne jí klíč, načež

Brighella, který všechno vidí, sebere klíč, vidí Tartagliu, který přichází, vstoupí do jeho domu a zavře, načež

Brighella, uvnitř: Tartaglia tluče, načež

Brighella v okně, jeho scéna a vyjde. Tartaglia odejde k soudci. Brighella se směje, vidí, že přichází

Leandro, jeho scéna zabavení. Leandro nechce nic vědět a odejde. Brighella vstoupí.

Pantalone a Truffaldino. Pantalone pronásledován od Truffaldina, který chce dostat zaplaceno a drží ho za kabát, načež

Brighella prodá Truffaldinovi klíč. Truffaldino vstoupí do domu Tartagliova. Pantalone a Brighella odcházejí.

Rosaura a Smeraldina. Rosaura o špatné zprávě o Leandrovi, kterou slyšela od Angely. Smeraldina chce otevřít dveře, nenalézá klíč, vypáčí dveře, načež

Truffaldino u okna spílá ženám a vyjde. Obě ženy zůstanou, načež

Brighella, který ho pozoroval, se přiblíží, řekne, že Leandro se vetřel do Truffaldinova domu a odejde. Ženy odejdou za Tartagliou.

Tartaglia a biřici. Tartaglia volá, načež

Truffaldino odchází v doprovodu biřiců, chtějí ho uvěznit a druhé jednání končí.

JEDNÁNÍ TŘETÍ A POSLEDNÍ

Leandro z jedné strany, *Tartaglia* z druhé, potom scéna nedorozumění, vše si vysvětlí a vejdou, aby uzavřeli novou smlouvu.

Rosaura a Smeraldina. O tom, že nenašly *Tartagliu*, načež

Brighella pronásledován *Leandrem* a *Tartagliou*, kteří jsou mu v patách a volá o pomoc. Ženy se mezi ně vmísí. *Brighella* vstoupí. Ostatní zůstanou, vše si vysvětlí a odejdou.

Florindo a Marubio. *Florindo* slyší od *Marubia*, že *Leandro* zapřel svého otce, že

si říká Leandro, ale že jeho pravé jméno je Mario. Vzápětí nato
vstoupí

Brighella. O svých zápletkách; načez

Tartaglia s nově stvrzenou smlouvou, jejich scéna. Tartaglia je bit od Angely.

Angela, jejich scéna. Angela. Vstoupí Tartaglia, roztrhá novou smlouvu a vstoupí Brighella, směje se a odchází.

Leandro. Přibližuje se hodina jeho spokojenosti; načez

Tartaglia hraje scénu o ošklivém příběhu Leandrově a volá Angelu.

Angela dozná, že lhala na ponoukání Brighelly. Tartaglia volá

Rosaura vyjde. Tartaglia chce, aby dala ruku Leandrovi, načez

Pantalone, Florindo, Marubio nutí Leandra, aby se doznal. Leandro dozná, že je
Mario. Tartaglia zjistí, že je synem jeho přítele, načez

Brighella pod dojmem této novinky, jejich scéna. Uzavřou sňatek Rosaury s Florindem, Maria s Angelou, načez

Truffaldino, který chce mít zaplaceno. Vše se urovná a komedie končí.

INTERMEZZO

Intermezzo je ze sbírky Placida Adrianiho — rukopis perugijský. Přetiskuje je Petraccone.

FALEŠNÁ BÁBA

INTERMEZZO

OSOBY

Dottore, otec

Lisetta, dcera

Pulcinella, sluha

Coviello

Capitano

Trufaldino, sluha

REKVIZITY

Dvoje ženské šaty

Dvě roušky

Divadelní hole

ČÁST PRVNÍ

Scéna I.: Pulcinella

Při vstupu zpívá neapolskou milostnou píseň, kterou si sami vyberete z tohoto sborníku, a pak říká, že má dva zuřivé nepřátele: hlad a lásku; jeho výstup, pak odejde.

351

INTERMEZZO

Scéna II.: Coviello, Dottore

Coviello prosí Dottora, aby mu ráčil dát svou dceru Lisettu za manželku; Dottore dělá cavyky; pak mu ji slíbí; Coviello dělá veselá lazzi; Dottore, že zavolá svou dceru; Coviello, to že je dobře; Dottore tluče.

Scéna III.: Lisetta a předešlí

Dottore říká dceři, že jí musí oznámit příjemnou novinu; ona, jaká novina to může být. Dottore, že ji provdal; Lisetta se raduje a říká stranou, že to bude Capitano; pak se Coviello zezadu každou chvíli Dottora vyptává, zda dcera souhlasí; Dottore se holedbá; Dottore říká, že je to hezký mladík; Coviello jako předtím; že je zdvořilý; Coviello se znovu ptá; že je dobře oblečený; Coviello facit idem; Dottore pak říká, že jí ho ukáže, předvádí Coviella — Lisetta říká, že ho nechce; Coviello naléhá na Dottora, který říká, že si přeje, aby si ho vzala; ona odmítá: hádka. Nakonec Dottore říká, že ji donutí, aby si ho vzala; a Dottore s Coviellem odejdou sepsat smlouvu; Lisetta, zoufalá, do domu.

Scéna IV.: Capitano, Trufaldino

Capitano, scéna o lásce k Lisettě, Doktorově dcerce, a že jeho lásku opětuje, ale obává se, že otec mu ji nebude chtít dát. Jeho chvástává scéna; Trufaldino, jeho lazzi údivu, strachu, smíchu. Capitano, že zatluče na Lisettu.

Scéna V.: Lisetta a předešlí

Capitano, jeho vychloubačný výstup, obřadnost; Trufaldino, jeho lazzi; Lisetta mu říká, že ji otec chce dát Coviellovi: Capitano, jeho chvástání; Lisetta, že je nutné najít nějakou pomoc; Capitano se obrací na Trufaldina, který dělá svá lazzi; oni ho prosí; Truffaldino říká, aby předstírala nemoc, aby poslala pro kmotru a ať ho nechají jednat, oni slibují, že ho odmění, a všichni odejdou.

Scéna VI.: Pulcinella

Při vstupu zpívá; jeho výstup o lásce; neví co si počít a jeho lazzi; pak volá na Li-

settu; ta se ukáže; Pulcinella neodpoví; ona zase zmizí; toto lazzo se opakuje třikrát, načež

Scéna VII.: Lisetta a předešlý

Lisetta ho považuje za blázna, vyjde z domu, vyptává se, co chce; Pulcinella, že je do ní zamilovaný; Lisetta mu spílá, že se zamiloval do své paní, a s výpraskem ho vyhání z domu.

ČÁST DRUHÁ

Scéna I.: Pulcinella, Coviello

Pulcinella si naříká, jak s ním nakládá jeho milovaná; Coviello říká totéž; Pulcinella se ptá Coviella na jméno jeho milované; Coviello odpovídá, že je to jeho paní; Pulcinella žárlí a nadává mu: natlučou si a po několika pádech odcházejí.

Scéna II.: Dottore, Lisetta

Vycházejí z domu: Dottore říká, že si přeje, aby podala ruku Coviellovi; ona křičí a ječí; Dottore chce vědět, co jí je; ona má bolesti; Dottore, aby se připravila, že se vdá za Coviella; ona křičí a ječí; Dottore, co jí chybí; ona má bolesti; lazzo se opakuje třikrát; pak říká, že jsou to porodní bolesti, aby poslal pro bábu; Lisetta odejde do domu; Dottore neví, kde sehnat bábu. Tu

Scéna III.: Coviello a předešlí

Coviello se ptá Dottora, proč je tak skleslý; on, že je dcera nemocná a že potřebuje kmotru: Coviello, že se poohlédne. Tu

Scéna IV.: Trufaldino a předešlí

Trufaldino vchází a zpívá tuto písničku: „Víte přece, krásko moje, — že myšku vábí vůně loje, — dá se vlákat za slastí — třeba rovnou do pasti. — Mne zas takhle strašně vábí — vaše oslnivé vnady. — Já jsem myška, vy jste špek, — láska, to je

past, až sklapne, — bude ze mne mastnej flek.“ Dottore se ho ptá, zda zná nějakou bábu; Trufaldino, že zná dvě a Coviello říká, aby je obě zavolal. Trufaldino odchází; oni se radují. Coviello odchází; Dottore odchází.

Scéna V.: Pulcinella

Jeho scéna rozhořčení proti paní: kvůli mzdě musí jít láska k čertu. Tu

Scéna VI.: Trufaldino a předešlý

Trufaldino říká, že vystrojil Capitana jako bábu, teď by se za její pomocníci hodil Pulcinella. Jejich lazzi přátelství; Trufaldino se ptá, chce-li dělat bábu; Pulcinella, že bude dělat dědka; jeho lazzi; Trufaldino mu slibuje talíř makarónů; Pulcinella je ochoten, a odchází se převléknout.

Scéna VII.: Dottore a Coviello

Přicházejí a hovoří o tom, že každou chvíli přijdou báby; Coviello, že jakmile bude vyléčená, vezme si ji. Tu

Scéna VIII.: Pulcinella, Capitano, Trufaldino, předešlí

Trufaldino říká, že báby sehnal; Coviello, Dottore se radují; a že se v takových věcech dobře vyznají, o tom je ujistí Trufaldino; Capitano a Pulcinella přicházejí převlečení za ženy, se závojem na obličejích, aby je nepoznali; Dottore chce znát jejich jména; Trufaldino, že jedna se jmenuje Checca a druhá Cacca; jejich lazzi; pak je Dottore posílá do domu; Dottore si dělá naděje, že mu báby dceru vyléčí; Coviello také doufá, protože si přeje, aby už byla svatba. Tu

Scéna IX.: Lisetta v okně a předešlí

Lisetta říká, že kmotra Checca ví, jak na to, a po prvním léku je jí hned líp; Coviello křičí, aby ještě užívala; ona zmizí v okně; Dottore, že se v tom určitě vyznají, když je hned vidět výsledek. Lisetta se vykloní z okna a říká, že je vyléčená. Dottore, aby poslala báby pryč; Lisetta, že propustí kmotru Caccu, ale přeje si, aby Checca zůstala u ní. Tu

Scéna X.: Pulcinella a předešlí

Pulcinella, jeho lazzi, odporoučí se; spadne mu rouška, Dottore křičí, že to je sluha. Povyk vyláká všechny z domu.

Scéna XI.: Capitano, Lisetta a předešlí

Capitano se omlouvá; Dottore, ano, když se všechno upeklo, nedá se už nic dělat, smíří se. Vezmou se a konec.